

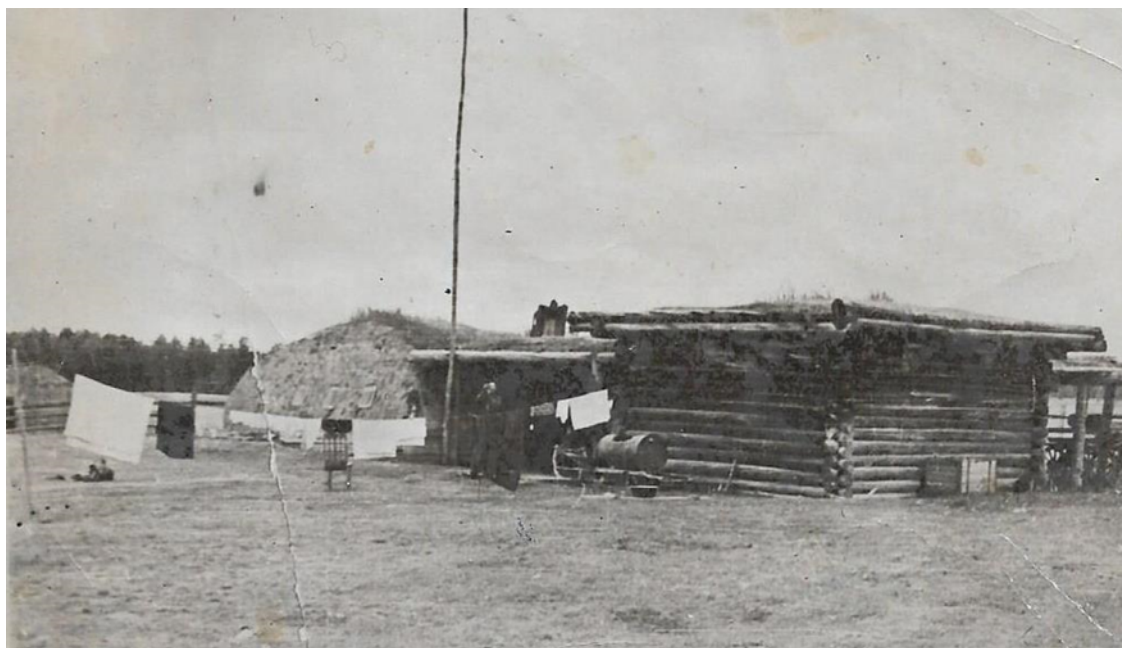
**Дмитрий Кононович Сивцев –
Суорун Омоллоон –**
норуодунай суруйааччы, РСФСР, САССР
искусствотын үтүөлээх үлэһитэ,
П.А.Ойуунускай уонна А.Е.Кулаковскай
аатынан Государственной бириэмийэлэр
лауреаттара, СР Бочуоттаах олохтообо,
Социалистическай Үлэ Геройа

Псевдонимын суолтата

Суорун – дьоһун, киппэ, кытаанах, уолуйбат (Г.Ф.Сивцев, Сахалыы кылгас тылдыт)

Омоллоон – родоначальник Ботурусского улуса (Э.К.Пекарской тылдыта)

Суорун Омоллоон – Боотуруускай улуустан төрүттээх, дьоһуннаах, кыратык да халбаҥнаабат, бигэ дьулуурдаах

Төрөөбүт дойдута

1906 с. балаҕан ыйын 14 күнүгэр Таатта улуунугар
Ш Дьохсоҕон нэһилиэгэр (Чөркөөх) төрөөбүтэ.

Ийэтэ
Сивцева Гликерия Григорьевна

Суорун Омоллоон 7 саастааҕар
оскуолаҕа киирбитэ.

12 саастааҕар аҕата өлөн, алтыс
кылааһы бүтэрэн баран 4 сыл
хаһаайыстыбатын көрөн ийэтинээн
олорбута. «Бу сылларга тулаайах
буолуу эрэйин-кыһалҕатын толору
билбитим», – диэн ахтара.

Айар үлэбэ ылларыыта

Бастакы айымныытын 15-16 саастааҕар нуучча тылынан (оччолорго оскуолаҕа нууччалыы үөрэнэллэрэ) хоһоон суруйбута.

1923с. Дьокуускайга киирэн 7 кылааска үөрэнэр. Ол кэмнэ Дьокуускайга көтөр аал – дьарапылаан аан маннай кэлиитин айхаллыы дьон, ыччат хоһоон суруйбуттара. Суорун Омоллоон эмиэ «Көтөр аал» диэн сахалыы тылынан бастакы хоһоонун суруйар, ол оскуола иһинээҕи илиинэн суруллар сурунаалга тахсыбыта.

КӨТӨР ААЛ*

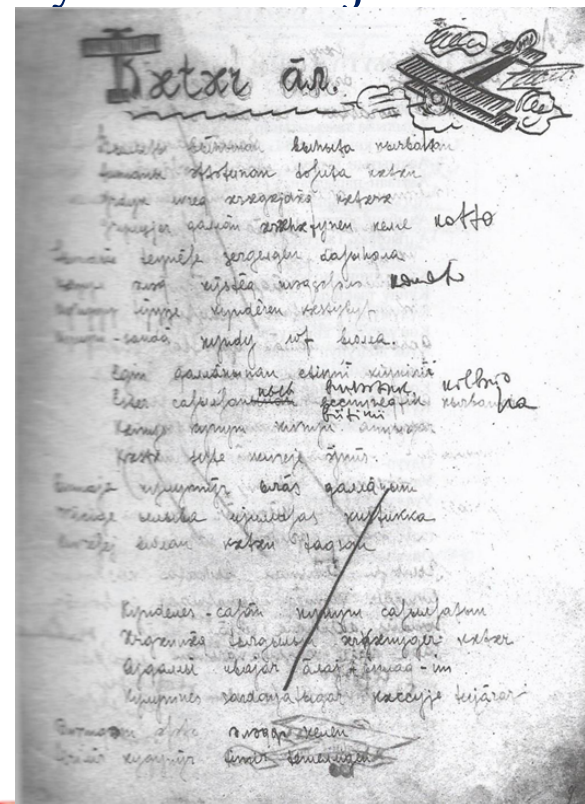
Былыты быһынан быһыта кырбаһан,
Туманы ортогунан тобута көтөн,
Үөрэх өйүн өрөгөйдөөх өксөкүгэ
Үрдүк халлаан өрөһөгүн тыырта.

Сага салгыммар этинии кинкинии,
Саллар чабылҕан биитинии килбээннии,
Күндэлэс күнүм күөнүн аннынан
Күөрэйэ-көстө көччүйэ көһүннэ.

Хатан ыстаал дабыдал кыната,
Халлаан иэччэбин арыяа тэлэн,
Хаххалаан турбут хараҥа былыты
Хайыта сыста, тобута обуста.

Сындыыс тэҥнээбэ, дьэргэлгэн доҕоро
Тирилиир-күрүлүүр тимир тэмэлдьигэн
Уутугтан уһуктубут уһун дойдубар
Олонхо олобун аҕаалта олуһун!

1924

Д.К. СИВЦЕВ – СУОРУН ОМОЛЛООН
Дьокуускай, 1931

Суорун омолоон 1928с.
учуутал техникумун бүтэрбитэ.
Хас да сыл учууталлаабыта,
республика оскуолаларыгар
инспектордаабыта, тылы
чинчийэр институтка тыл уонна
сурук секторыгар
сэбиэдиссэйдээбитэ.

Суорун Омоллоон учебниктар автордара

Saqa sana alpaavьtyn кемitietin sakaahьnan tolorulunna

Siipsep, M. K.

ТӨРӨӨВУТ ТЫЛВЫТ

Ааоьь, surugunan uonna тыьnan саагаьь
sajььта, арагььраарььа, кьрамаатьька
сьсаатара.

Bastakь syhyeq oskuola ikkis kuruppatьgar oqo yelilir kinigete.

SASSӨ Yöreq Noruodunaj Qamьssarьjaatyn mietedi-
ceskej siektere sovьleen ucovunjugunan konyllesite.

Sudaarьstьaa saqa sirineeqi vesөөitiir suuta
Çokuuskaj 1933

ПЕРЕЧЕНЬ РАБОТ*
Д.К. Сивцева /Суорун Омоллоона/, выпущенных самостоятельным изданием
в 1932–1948 гг.**

№№ п/п	Наименование издания	Место издания	Год издания	К-во стр.
Учебники и учебные пособия				
1	Родной язык. Учебник для 1-го класса начальной школы	г. Якутск	1932	-
2	Родной язык. Рабочая книга для первого года обучения в якутской школе	"-	1933	76
3	Родной язык. Рабочая книга для второго года обучения в якутской школе	"-	1933	132
4	Родной язык. Орфография и грамматика, четвертый год обучения	"-	1933	117
5	Методика якутского языка в школах первого центра 1-й ступени	"-	1933	40
6	Книга для чтения. Материалы по якутской литературе, год обучения третий	"-	1934	100
7	Якутский язык. Учебник для начальной школы. Грамматика и орфография, ч. 1	г. Москва	1934	-
8	Учебник якутского языка. Для 1-го и 2-го классов начальной школы. Грамматика и орфография, ч. 1	г. Якутск	1935	54
9	Якутская литература. Хрестоматия для 6-го класса н/с школы	"-	1935	-
10	Программа якутского языка для якутских средних школ	"-	1935	36
11	Книга для чтения по литературе. Для 3-го класса начальной школы	г. Москва	1937	92
12	Грамматика. Синтаксис. Учебник для 7-го класса неполной средней и средней школ	"-	1937	74
13	Орфографический справочник якутского языка. Принципы и основные правила правописания якутского литературного языка	г. Якутск	1940	36
14	Хрестоматия по литературе. Для 3-го класса начальной школы	"-	1941	139
15	Хрестоматия по литературе. Для 4-го класса начальной школы	"-	1941	167
16	Якутский язык. Грамматика и правописание для 1-го и 2-го классов нач. школы	"-	1942	---
17	Якутская литература. Хрестоматия для средней школы	"-	1942	300
18	Якутский фольклор. Пособие для средних учебных заведений	"-	1947	356
19	Якутский язык. Учебник для 1-го класса начальной школы	"-	1948	---
20	Якутский язык. Учебник для 2-го класса якутской начальной школы	"-	1949	---

Мария Егоровна Охлопковалыын кыттыһан онорбут букубаардарын 1970 сылтан 2005 сылга диэри туттубуттара

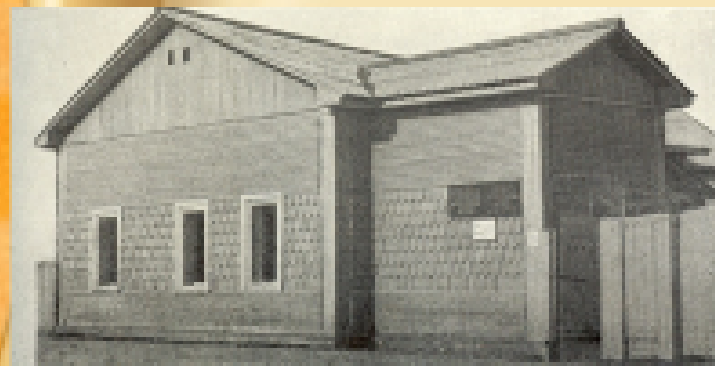

Суорун Омоллоон Саха театрыгар үлэлээбитэ

Түмэллэри (музейдары) туттарбыта

П.А.Ойуунускай
олорбут дыэтэ,
оҕо сааһа
ааспыт балаҕана

**П.А.Ойуунускай аатынан литературнай түмэли
В.А.Протодьяконов-Кулантайдыын 1970 с. төрүттэспитэ (Дьокуускай)**

Чөркөөхтөөбү политсыылка түмэлэ (Таатта)

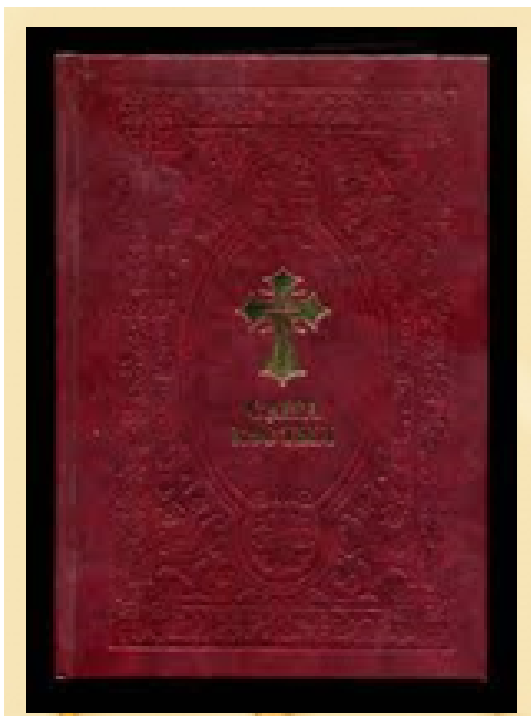
Түм

Ленскэйдээби историко-архитектурнай «Добордоһуу түмэлэ» (Уус-Алдан)

2001 с. Ытык-Күөлгэ аһаҕас халлаан анныгар аһыллыбыт литературнай-художественнай түмэл

Кэлинни үлэтэ

Библия «Новый завет»

(Саҥа Кэс Тыл)

сахалыы тылбааһыгар үлэлэспитэ

Суорун Омоллоон аатын Дьокуускайга опера уонна балет театра сүгэр

Наѳараадалара

Ленин, 2 Үлэ Кыһыл Знамятын, “Норуоттар добордоһууларын”, “Бочуот Знага”, “Аба дойдуга үтүөлэрин иһин”, “Благодарный князь Даниил Московский”, “Хотугу сулус” орденнарынан, үгүс мэтээллэринэн наѳараадаламмыта

Суорун Омоллоон 2005с. бэс ыйын 25
кунугэр 99 сааһын туолаары сылдьан
олохтон туораабыта

